

The background features a dark brown color with faint, stylized gear shapes and concentric circular patterns, suggesting a theme of industry, technology, or growth.

Kasvun avauksia Ylä-Pirkanmaalle

Puu- ja teknologiateollisuusyritysten palveluopas

Yrityskysely Ylä-Pirkanmaan puu- ja teknologiateollisuusyrityksille

Sisällys

Yrityskysely Ylä-Pirkanmaan puu- ja teknologiateollisuusyrityksille.....	2
Henkilöstötarpeet	4
Markkina-alue	5
Yritysten tulevaisuudennäkymiä	5
Tukea investointeihin	6
<i>Yritysesimerkki:</i> Suomenselän Jauhemaalauksen investointi uusiin toimitiloihin ja laajensi liiketoimintaansa	8
Tukea työntekijöiden palkkaamiseen	9
Asiantuntijapalvelut ja osaamisen kehittäminen	10
<i>Yritysesimerkki:</i> Oppilaitokset tarjoavat monipuolista tukea yrittäjille	11
Tukea tuotekehitykseen	12
<i>Yritysesimerkki:</i> Verkostoituminen takaa monipuolisen liiketoiminnan	14
Tukea kansainvälistymiseen	15
Rahoitus erilaisiin tarpeisiin	16
Koulutuspalvelut.....	17
Yhteystiedot	18

Ylä-Pirkanmaan puu- ja teknologiateollisuudessa tapahtui vuoden 2011 aikana lomautuksia ja irtisanomisia, jotka heikensivät alueen suhdannäkymiä. Tästä lähtökohdasta alueella käynnistettiin saman vuoden lokakuussa puoli vuotta kestänyt Pirkanmaan liiton rahoittama kehittämisselvitys. Sen keskeisenä tehtävänä oli selvittää työvoiman osaamiseen ja määrään kohdistuvat tarpeet ja uhat yrityksissä. Samalla yrityksiin kohdennettiin suoraviivaista koulutus- ja kehittämistoimintaa sekä tiedotettiin yrityksiä eri rahoitusmahdollisuuksista.

Haastatteluja tehtiin paikan päällä yrityksissä, puhelimitse ja internet-kyselynä. Haastatteluihin osallistui lähes 50 yritystä. Vastausprosentti oli sekä puu- että teknologiateollisuuden vastausryhmissä noin 50 prosenttia. Valtaosa kyselyyn vastanneista puutuoteteollisuusyrityksistä ilmoitti päätoimialakseen puusepänteollisuuden tai sahateollisuuden. Kyselyyn osallistuneet teknologiateollisuusyritykset puolestaan olivat pääosin metallialan yrityksiä.

Kehittämisselvityksen tuloksissa korostuivat erityisesti ammattitaitoisen henkilöstön tuleva tarve ja puutuoteteollisuuden koulutuksen houkuttelevuuden lisääminen alueella. Yrityksissä nousi esiin myös tarve myynnin, markkinoinnin, kansainvälisen toiminnan sekä tuotekehitystoiminnan kehittämiseen.

Yrityksille suunnattu opas nostaa esiin alueen keskeiset puutuotealan ja teknologiateollisuuden kehittämistarpeet tulevien vuosien ohjenuoraksi. Lisäksi se toimii yrittäjille monipuolisena eri kehittämisrahoitusten tietolähteenä. Oppaaseen on koottu myös kaikki keskeiset yritysten kehittämistä ja kehittämisrahoitusta antavat alueen toimijat yhteistietoineen.

Toimitusryhmä: **Senni Jalonen** ja **Antti Korkka**.
Puutuoteteollisuuden kehittämisselvityskysely: **Jari Turpeinen**.
Taitto ja yrityshaastattelut: **Viestintätoimisto Tulus Oy**.

Painopaikka: TammerPrint Oy, 1. Painos.
Toukokuu .2012

Puu- ja teknologiateollisuusyritykset Ylä-Pirkanmaalla

Teollisuustoimiala Ylä-Pirkanmaalla vuosina 2006–2010

	Yrityskanta	Henkilöstö	Liikevaihto (1000 euroa)
2006	223	3 157	807 635
2008	231	3 192	804 170
2010	224	2 771	696 277

Lähde: Tilastokeskus, yritys- ja toimipaikkarekisteri. Toimialaluokitus TOL 2008

Ennuste Ylä-Pirkanmaan kehityksestä

	2010	2015	2020
TYÖVOIMA	11 400	10 363	9 663
TYÖPAIKKAOMAVARAISUUS	99,0	97,8	97,1
TYÖLLISYYSASTE (%)	63,5	65,8	67,1
TYÖPAIKAT	9 932	9 127	8 542
Metsäteollisuuden työpaikkoja yhteensä	1 509	1 306	1 107
Metalliteollisuuden työpaikkoja yhteensä	760	665	577
Rakentamisen työpaikkoja yhteensä	576	532	512

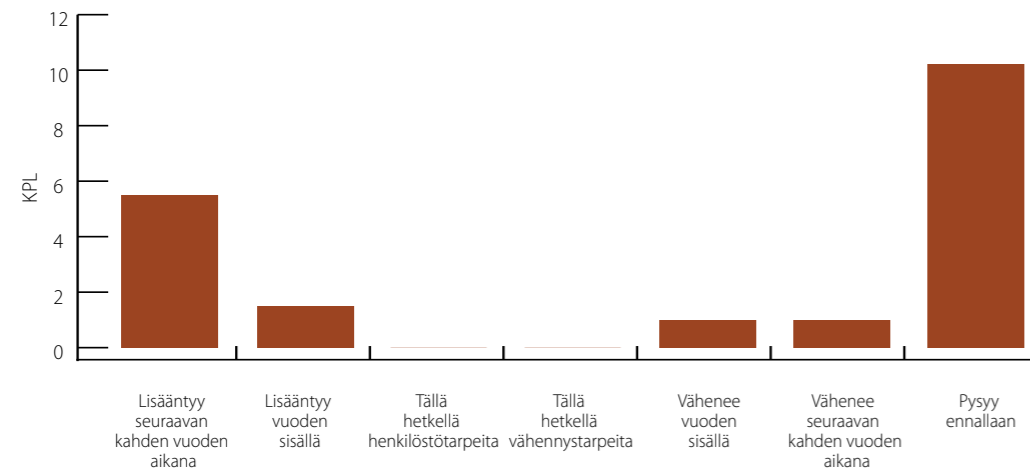
Seutukuntien kehitysarviot on tuotettu TEM:ssä, Hemaasu mallin avulla. Vuodet 2010-2020 ovat ennusteita.

Henkilöstötarpeet

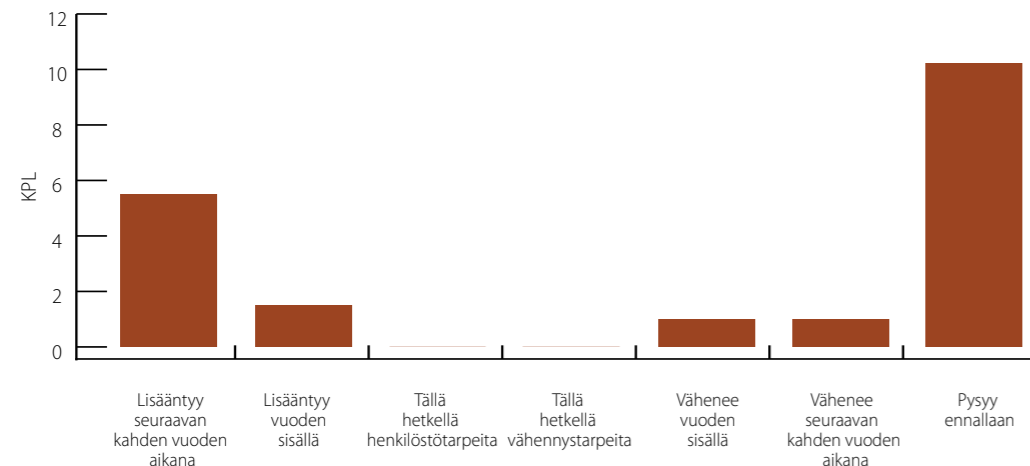
Kyselyn mukaan Ylä-Pirkanmaan seutukunnan puu- ja teknologiateollisuusyrityksillä on melko hyvä luottamus tulevaisuuteen ja yritykset ovat myös rekrytoimassa uutta työvoimaa. Kyselyn mukaan sekä puu- että teknologiateollisuusyritykset arvioivat henkilöstötarpeensa lisääntyvän tai pysyvän ennallaan seuraavan kahden vuoden aikana. Kyselyyn vastanneista yrityksistä vain muutama ennusti henkilöstötarpeensa vähenevän.

On ennustettu, että koko Pirkanmaalla syntyy vuoteen 2020 mennessä 66 000 työpaikkaa, joista 76 % on eläköitymisestä johtuvaa työvoiman tarvetta ja 24 % luonnollisen talouskasvun myötä syntyviä. Kyselyn mukaan yrityksille tärkein asia rekrytoinnissa on työntekijän riittävän ammatillinen koulutus. Myös joustavuus ja erityisosaaminen ovat merkittäviä kriteereitä työvoimaa valitessa.

Arvio henkilöstötarpeen muutoksista puutuotealan yrityksissä Ylä-Pirkanmaalla

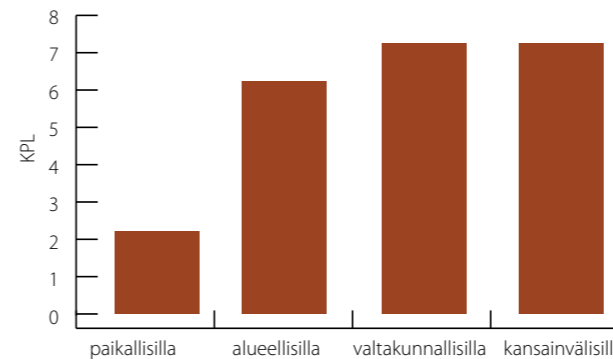
Arvio henkilöstötarpeen muutoksesta teknologiateollisuuden yrityksissä Ylä-Pirkanmaalla

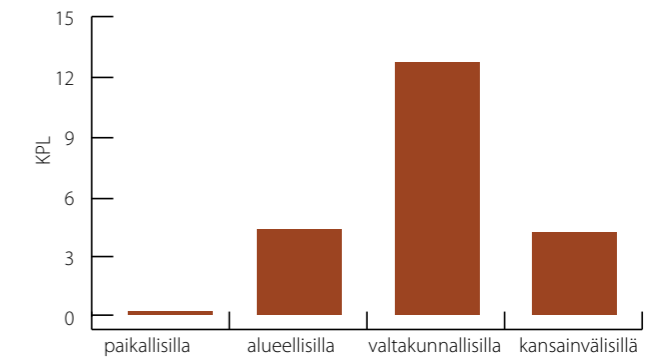
Markkina-alue

Kyselyyn vastanneet yritykset toimivat pääsääntöisesti joko valtakunnallisilla tai kansainvälisillä markkinoilla. Harva yritys ilmoitti toimivansa vain alueellisilla tai paikallisilla markkinoilla. Teknologiateollisuuden yrityksistä yksikään kyselyyn vastanneista ei toimi vain paikallisilla markkinoilla.

Ylä-Pirkanmaan puutuotealan yritysten pääasiallinen markkina-alue

Ylä-Pirkanmaan teknologiateollisuuden yritysten pääasiallinen markkina-alue

Yritysten tulevaisuudennäkymiä

Kyselyssä kartoitettiin myös Ylä-Pirkanmaan puu- ja teknologiateollisuusyritysten tulevaisuudennäkymiä. Suurin osa vastanneista yrityksistä piti toimitilojen sopivuutta, koneiden ja laitteiden kuntoa sekä kilpailukykyä suhteessa muihin yrityksiin hyvänä tai melko hyvänä.

Suurimmaksi haasteeksi tulevaisuudessa yritykset kokevat työvoiman saannin. Työvoiman ikääntyminen ja paikallisen koulutuksen väheneminen pienentävät ammattitaitoisen työvoiman määrää. Puutuoteollisuus ja erityisesti puurakentaminen ovat hiljalleen kasvamassa, samalla kun puutekniikan ammatillinen- ja korkeakoulutus ovat koko maassa vähentyneet. Ylä-Pirkanmaalla koulutetaan tällä hetkellä puuseppiä puualan perustutkinnossa sekä sisustajia erilaisiin sisustusalan työtehtäviin.

Ylä-Pirkanmaan yritykset ovat kouluttaneet tarvitsemaansa työvoimaa paljon itse, sillä paikallisesti osaajia valmistuu liian vähän. Yritysten ja oppilaitosten välisellä yhteistyöllä voitaisiin pyrkiä koulutukseen,

joka esimerkiksi rikkoisi ammattialojen välisiä rajoja ja lisäisi erityisosaamista alueella.

Mihin kannattaa panostaa?

- Tutkimuksen ja tuotekehityksen tukemiseen ⇒ Mitä uutta puusta voi tehdä?
- Ympäristöetuihin ⇒ Mitä meillä on paremmin kuin muilla ja miten hyödynnämme sen?
- Osaamiseen ja koulutukseen ⇒ Ammattikorkeakoulutuksen turvaaminen, osaamiskeskuksen kehittäminen
- Puurakentamiseen
- Pk-yritysten myynti- ja markkinointiosaamisen lisäämiseen
- Kansainvälistymiseen

Tukea investointeihin

Yritystukien miljoonahaku käynnissä Ylä-Pirkanmaalla

Valtioneuvosto myönsi maaliskuun 2012 alussa Ylä-Pirkanmaan seutukunnan äkillisestä rakennemuutoksesta johtuviin elinkeino- ja työvoimapolitiisiin toimenpiteisiin 1,25 miljoonaa euroa. Summasta miljoona euroa kohdennettiin Pirkanmaan ELY-keskuksen kautta jaetaviin yritystukiin.

Rahoitus suunnataan erityisesti pk-yritysten korkeatasoisiin, yritystoimintaa edistäviin hankkeisiin, joilla parannetaan yritysten pitkäjänteistä kilpailukykyä. Tuen myöntämisen perusteena on kustakin hankkeesta tehtävä tarkempi yritys- ja hankearviointi.

Ylä-Pirkanmaan kuntajohtajat, kehitys- ja elinkeinotoimijat, Pohjois-Pirkanmaan TE-toimisto ja Pirkanmaan ELY-keskus haastavat nyt yrittäjät kehittämistalkoisiin – hyville hankkeille, investoinneille ja kehittämistoimille on nyt tarjolla tukea ja apua.

Tietoa, rahoitusta ja kontakteja

Tässä palveluoppaassa esitellään keskeisiä yrityksen kehittämis- ja rahoitusmahdollisuuksia. Esittelyt on jaettu investointeihin, työntekijän palkkaamiseen, asiantuntijapalveluihin, osaamisen kehittämiseen, tuotekehitykseen, kansainvälistymiseen sekä muihin rahoitustarpeisiin niin yritystoimintaa aloitettaessa kuin yritystoiminnan muutostilanteissa. Esittelyjen lomassa on yläpirkanmaalaisten yritysten esimerkkejä aktiivisesta kehittämistoiminnasta.

Oppaan loppuun on koottu Ylä-Pirkanmaan elinkeino-, kehittämis- ja koulutustoimijoiden yhteystiedot.

Yritys-Suomi toimii jokaisen yrittäjän palvelukanaavana. Ylä-Pirkanmaan elinkeinopalvelut löytyvät kansallisesta Yritys-Suomi-palveluportaalista osoitteesta: www.yrityssuomi.fi/yla-pirkanmaanseutu.

Mikro- ja maaseutuyritysten investointituki

Maatilojen ja mikroyritysten yritystoiminnan aloittamiseen, laajentamiseen sekä muutos- ja parannustöihin on mahdollista saada ELY-keskuksen investointitukea.

Tukea tarjotaan maaseudulla sijaitseville yrityksille, joilla on tarve rakentaa uusia rakennuksia tai korjata, laajentaa tai muutoin muokata vanhaa rakennusta yritystoimintaan soveltuviksi. Myös kiinteistön hankintaan on mahdollista saada tukea tietyn edellytyksen. Investointitukea on mahdollista saada myös koneiden, laitteiden ja kaluston hankintaan.

Kenelle?

- Alle 10 työntekijän mikroyrityksille.
- Alle 250 työntekijän pk-yrityksille, jotka harjoittavat maataloustuotteiden ensiasteen jalostusta.
- Maatiloille, jotka harjoittavat tai ryhtyvät harjoittamaan maatalouden ohella muuta yritystoimintaa.

Paljonko?

- Tukiprosentti riippuu yrityksen koosta ja sijainnista, pääosa yritystuista suunnataan ydin- ja harvaan asutulle maaseudulle.

Virrat ja Ruovesi:

- keskiuuri yritys 15 %
- pieni yritys 25 %
- maatilan muu yritystoiminta ja mikroyritys 35 %

Mänttä-Vilppula ja Juupajoki:

- keskiuuri yritys 15 %
- pieni yritys 25 %
- maatilan muu yritystoiminta ja mikroyritys 25 %

Mistä?

- Tukea haetaan Pirkanmaan ELY-keskuksesta tai paikalliselta Leader-toimintaryhmältä.
- Ota yhteyttä Yritys-Suomi-neuvojaan.

Lisätietoja:

- www.ely-keskus.fi/fi/elykeskukset/pirkanmaaney/ ⇒ Maaseutuelinkeinot ja kalatalous
- www.yrityssuomi.fi

Yrityksen kehittämisavustus investointeihin

Yrityksen kehittämisavustusta voidaan myöntää yrityksen pitkän aikavälin kilpailukykyä parantavaan hankkeeseen, kun yritys aloittaa toimintansa, laajentaa tai kehittää sitä. Avustuksen kohteena olevan hankkeen tulee olla yrityksen toiminnan kehittämisen kannalta merkittävä.

Tukea voi saada investointien osalta maa-alueisiin, rakennushankkeisiin sekä koneiden, laitteiden ja kaluston hankintaan tai pitkäaikaiseen vuokraamiseen. Avustusta tarjotaan myös aineettomiin investointeihin, kuten teknologian siirtoon liittyviin patenttioikeuksiin, käyttö lupiin, tietotaitoon sekä patentoimattomaan tekniseen tietämykseen.

Kenelle?

- Pienille ja keskiuurille yrityksille.
- Suurille yrityksille hankkeissa, joiden toteuttamiseen osallistuu myös pk-yrityksiä.
- Tukea ei myönnetä kalatalouden, maatalouden, metsätalouden ja maataloustuotteiden ja ensiasteen jalostukseen ja markkinointiin.

Paljonko?

- Enintään 35 % hyväksyttävistä menoista.
- Enintään 25 % hyväksyttävistä menoista pienille ja 15 % keskiuurille yrityksille.

Mistä?

- Pirkanmaan ELY-keskuksesta.
- Ota yhteyttä Yritys-Suomi-neuvojaan.

Lisätietoja:

- www.ely-keskus.fi/fi/elykeskukset/pirkanmaaney/ ⇒ Yritystoiminta, teknologia ja innovaatiot
- www.yrityssuomi.fi

Mikroyritys: työllistää alle 10 työntekijää ja vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma enintään 2 miljoonaa euroa

Pieni yritys: työllistää alle 50 työntekijää ja vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma enintään 10 miljoonaa euroa

Keskiuuri yritys: työllistää alle 250 työntekijää ja vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma enintään 43 miljoonaa euroa.

Uusi puumurskain mahdollistaa joustavamman asiakaspalvelun

Kone- ja Kuljetus Leinonen Oy Ruovedeltä toteutti kymmenvuotisen haaveensa ja hankki oman Rotochopper B66 -puumurskaimen. Murskaimen hankkimiseen yritys haki ELY-keskuksen investointitukea.

– Puumurskaimen hankkiminen tuli erityisen ajan-kohtaiseksi nyt, sillä energiapuukauppa ja uusiutuvien energiavarojen käyttö ovat lisääntyneet merkittävästi viime aikoina. Olemme teettäneet puumateriaalin murskauksen aiemmin alihankintana. Koska kysyntä alalla on kasvanut, on myös aliurakoitsijoiden saaminen vaikeutunut. Nyt kun meillä on oma puumurskain, pystymme pitämään kaikki aikataulut omissa käsissämme ja palvelemaan asiakkaitamme entistäkin monipuolisemmin ja joustavammin, yrittäjä **Saku Leinonen** kertoo.

Koska kyseessä oli suuri investointi, oli Kone- ja Kuljetus Leinoselle itsestään selvää, että koneen hankintaan haetaan tukea. Leinonen kertookin, että puumurskaimen hankintaa olisi jouduttu harkitsemaan uudestaan, mikäli tukea ei olisi saatu.

Leinosen mukaan tuen hakeminen tuntuu äkkiseltään ehkä monimutkaiselta prosessilta, mutta kun asian ottaa hoitaakseen, ei tuen hakemiseen mene kuin pari päivää.

– Enpä tiedä mistä muusta saisi työnsä näin hyvää tuntipalkkaa, Leinonen toteaa tyytyväisenä.

Suomenselän Jauhemaalauk investoi uusiin toimitiloihin ja laajensi liiketoimintaansa

Vuonna 1988 perustettu metallirunkojen valmistukseen ja pintakäsittelyyn erikoistunut Suomenselän Jauhemaalauk Oy osti viime keväänä uudet toimitilat Visuvesi Oy:n konkurssipesältä Ruovedeltä. Samalla yritys osti itselleen myös laboratorio- ja erikoiskalusteiden tuotantoon keskittyneen Visukalusteen.

– Olimme jo pitkään selvittelleet yrityksemme laajenemismahdollisuuksia ja haaveilleet omien kalusteiden valmistamisesta, mutta entiset toimitilamme olivat tähän tarkoitukseen liian pienet, Suomenselän Jauhemaalauk Oy:n toimitusjohtaja **Jouni Neste** kertoo.

Suomenselän Jauhemaalauk tarttuihan hanakasti Visuvesi Oy:n konkurssipesän tarjoukseen.

– Emme olleet tehneet suuria investointeja muutama vuoteen, joten nyt oli sellainen aika. Päätöstä tuki myös tieto siitä, että Ruovesi kuuluu erityistukialueeseen – investoinnille oli siis haettavissa kehittämis- ja investointitukea. Tämä mahdollisuus nousikin tärkeäksi tekijäksi investointia suunniteltaessa ja helpotti myös muun muassa muiden rahoittajien mukaan saamista.

Tuen hakuprosessia Neste kehuu melko yksinkertaiseksi, kunhan ymmärtää kokonaisuuden ja oivaltaa mistä jutussa oikein on kyse. Ison kiitoksen Jouni Neste antaa Ruoveden kunnan elinkeinoasiamies **Vuokko Mäenpäälle** ja Pirkanmaan ELY-keskuksen yritystutkija **Petri Tallilalle**, joiden positiivisuus, mukaansatempaavuus ja voimakkaan aktiivinen ote antoivat kunnon sykäyksen koko investoinnille – ja lisää investointeja on vielä luvassa: ensi vuoden aikana Virtain metallitehdas siirretään kokonaisuudessaan Visuvedelle. Samalla tiloihin rakennetaan myös laboratoriokalusteiden esittelytila.

Suomenselän Jauhemaalauk Oy:n uusissa tiloissa Ruoveden Visuvedellä valmistuvat yrityksen omat laboratorio- ja erikoiskalusteet.

Tukea työntekijöiden palkkaukseen

Kehittämisyavustus pienen yrityksen palkkamenoihin

Avustusta myönnetään harkinnan mukaan innovatiiviselle ja kasvuhakuiselle yritykselle. Yrityksen edellytetään olevan aloittava tai nopeasti kehittyvä pienyritys. Yrityksellä tulee olla uusi merkittävä tekninen- tai palveluinnovaatio ja sen liiketoiminnalla voidaan arvioida olevan hyvät kasvumahdollisuudet.

Kenelle?

- Pienille kehittyville yrityksille (henkilöstömäärä alle 50).

Paljonko?

- Avustuksen enimmäismäärä on 50 prosenttia ja sitä voidaan myöntää enintään 24 kuukauden ajalta.
- Tukea ei voida myöntää yrittäjälle, joka saa samanaikaisesti starttirahaa.

Mistä?

- Pirkanmaan ELY-keskuksesta.
- Ota yhteyttä Yritys-Suomi-neuvojaan.

Lisätietoja:

- www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/pirkanmaanely/ ⇒ Yritystoiminta, teknologia ja innovaatiot
- www.yrityssuomi.fi

Mikro- ja maaseutuyritysten käynnistystuki

Aloittava tai yritystoimintaansa laajentava maaseudulla toimiva mikroyritys voi saada käynnistystukea ensimmäisten ulkopuolisten työntekijöiden palkkaamiseen.

Kenelle?

- Alle 10 työntekijän mikroyrityksille maaseudulla.
- Maailloille, jotka harjoittavat tai ryhtyvät harjoittamaan maatalouden ohella muuta yritystoimintaa.

Paljonko?

- Enintään 50 % palkasta.
- Enintään kahden henkilötyövuoden palkkaukseen, enintään kahdeksi vuodeksi.
- Ei myönnetä maataloustuotteiden ensiasteen jalostukseen.

Mistä?

- Pirkanmaan ELY-keskuksesta tai Leader-toimintaryhmältä.
- Ota yhteyttä Yritys-Suomi-neuvojaan.

Lisätietoja:

- www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/pirkanmaanely/ ⇒ Maaseutu-elinkeinot ja kalatalous
- www.yrityssuomi.fi

Palkkatuki

Työ- ja elinkeinotoimisto voi myöntää työnantajalle palkkatukea työttömän henkilön palkkaukseen. Palkkatuetun työn tulee parantaa työttömän työnhakijan ammattitaitoa ja työmarkkina-asemaa sekä edistää pitkään työttömänä olleen pääsemistä avoimille työmarkkinoille.

Kenelle?

- Kunnille, kuntayhtymälle, yrityksille, yhdistyksille ja säätiöille sekä kotitalouksille jne.

Paljonko?

- Palkkatuki muodostuu kahdesta osasta, perustuesta ja lisäosasta. Tuen määrään vaikuttavat työnhakija ja työnantajan liittyvät seikat.

Mistä?

- Työ- ja elinkeinotoimistosta.

Lisätietoja:

- www.mol.fi ⇒ Työnantajan palvelut

Mikro- ja maaseutuyritysten kehittämistuki

Kehittämistukea myönnetään asiantuntija-apuun tai koulutukseen, joka kehittää yrityksen liikkeenjohtoa, markkinointia, tuotteita tai muuten yrityksen toimintaa.

Kenelle?

- Alle 10 työntekijän mikroyrityksille.
- Alle 250 työntekijän pk-yrityksille, jotka harjoittavat maataloustuotteiden ensiasteen jalostusta.
- Maatiloille, jotka harjoittavat tai ryhtyvät harjoittamaan maatalouden ohella muuta yritystoimintaa.
- Yritysryhmälle tai kehittämissyhteisölle.

Paljonko?

- Enintään 50 % tukikelpoisista kustannuksista.
- Yrityksen liiketoimintaedellytysten selvittämistä koskevissa neuvonta- ja asiantuntijapalveluissa enintään 90 % korkeintaan 3000 euron kustannuksista.

Mistä?

- Pirkanmaan ELY-keskuksesta tai Leader-toimintaryhmältä.
- Ota yhteyttä Yritys-Suomi-neuvojaan.

Lisätietoja:

- www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/pirkanmaanely/ ⇒ Maaseutuelinkeinot ja kalatalous
- www.yrityssuomi.fi

Liiketoimintaosaamisen ja markkinointitaitojen kehittämisavustus

Yrityksen kehittämisavustusta suunnataan erityisesti kasvuhakuisille, aloittamisvaiheessa oleville sekä uusia kehittyviä aloja edustaville pk-yrityksille. Avustuksella pyritään lisäämään yritysten osaamista ja verkottumista. Tuen piiriin kuuluvat liiketoimintaosaamisen, kv-osaamisen ja muun vastaavan toiminnan asiantuntijapalvelut sekä palkkauksesta, matkoista ja ulkomaisista messu- ja näyttelyosallistumisista koituvat kustannukset. Tukea ei myönnetä kuitenkaan varsinaiseen markkinointiin tai mainontaan.

Kenelle?

- Pienille ja keskusuurille yrityksille.
- Suurille yrityksille hankkeissa, joiden toteuttamiseen osallistuu myös pk-yrityksiä.
- Tukea ei myönnetä kalatalouden, maatalouden, metsätalouden ja maataloustuotteiden ja ensiasteen jalostukseen ja markkinointiin.

Paljonko?

- Enintään 50 % hyväksyttävistä menoista.

Mistä?

- Pirkanmaan ELY-keskuksesta.
- Ota yhteyttä Yritys-Suomi-neuvojaan.

Lisätietoja:

- www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/pirkanmaanely/ ⇒ Yritystoiminta, teknologia ja innovaatiot
- www.yrityssuomi.fi

Asiantuntija-apua yritystoiminnan eri vaiheisiin

ELY-keskukset tarjoavat pk-yrityksille räätälöityjä asiantuntijapalveluita (mm. MyyntiTehto, Prostart, eAskel, Globaali jne.), joiden tavoitteena on edistää pk-yritysten perustamista, laajentamista ja kasvua. Ulkopuolisen asiantuntijan johdolla toteutettavien palveluiden periaatteena on, että yritys saa tarvitsemaansa ohjausta ja tukea toimintansa eri vaiheissa. Pk-yritykset voivat hakea tukea yritystoimintansa kehittämiseen oman alueensa ELY-keskuksesta.

Lisätietoja:

www.ely-keskus.fi ⇒ Elinkeinot, työ, osaaminen ja kulttuuri ⇒ Yritystoiminta ⇒ Asiantuntijapalvelut

Valmistelurahoitus

Valmistelurahoitusta voidaan myöntää haasteellisten tutkimus- ja kehittämishankkeiden valmisteluun. Valmistelurahoituksella edistetään yrityksessä jo aikaansaadun lupaavan kehittämisidean edellyttämiä toimenpiteitä. Pirkanmaan alueella asiantuntijan palkkakustannuksia hyväksytään pääsääntöisesti enintään 15 % hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista. Avustusta ei voida myöntää, jos hankkeen menoihin kohdistuu muuta julkista rahoitusta.

Lisätietoja:

www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/pirkanmaanely/ ⇒ Yritystoiminta, teknologia ja innovaatiot

Yritysten ja oppilaitoksen välinen yhteistyö on verkostoitumista ja molemminpuolista tietojen ja taitojen jakamista. Sastamalan koulutuskuntayhtymään kuuluvalla Mäntän seudun koulutuskeskuksella on yhteensä jopa 500 yhteistyöyritystä Ylä-Pirkanmaalta aina Tampereelle ja Leville asti.

– Kehitämme koulutuksiamme jatkuvasti yrittäjien kanssa saadaksemme opetussuunnitelmat vastaamaan liike-elämän todellisia tarpeita. Emme halua askarrella keskenämme, vaan olla osa yhteiskuntaa ja palvella yrittäjien tarpeita parhaalla mahdollisella tavalla. Yhteistyö antaa lisäksi oppilaillemme suoran kontaktipinnan työelämään, mikä tuo lisämotivaatiota opiskeluun, Mäntän seudun koulutuskeskuksen apulaisrehtori **Arto Pylvänäinen** toteaa.

Yhteistyö merkitsee paljon myös yrityksille, joille koulutuskeskus tarjoaa apuaan ja tukeaan monissa eri tilanteissa.

– Meillä opiskelee usean eri toimialan tulevia ammattilaisia, joten yhteistyö voi poikia yritykselle vaikka mitä. Metallin- ja puualan opiskelijoilta yritykset voivat tilata opiskelijatyönä valmistettuja tuotteita – jopa sarjatyönä. Liiketalouden opiskelijat voivat auttaa yritystä muun muassa markkinoinnin kehittämisessä ja datanomit voivat luoda vaikkapa yritykselle nettisivut. Monet opiskelijat ottavat yrityksiltä mielellään vastaan myös opinnäytetyöaiheita, kouluttaja **Jari Turpeinen** listaa.

Yhteistyö turvaa liiketoiminnan kehittämisen

Juupajoen Korkeakoskella sijaitseva pieniä puutuotteita valmistava perheyrittäjä Juupaja Ky on aloittamassa lähiaikoina yhteistyön Mäntän seudun koulutuskeskuksen kanssa. Tavoitteena on testata, kuinka oppilaitoksen uusi vesileikkuri toimii puun työstämisessä.

– Yhteistyön avulla pääsemme kokeilemaan vesileikkurin toimintaa ja käyttömahdollisuuksia. Samalla pystymme selvittämään, mitä uusia liiketoimintamahdollisuuksia vesileikkuri yrityksellemme tarjoaa. Kun pääsemme kokeilemaan vesileikkuria, ennen kuin hankimme sellaisen itsellemme, pienennämme investointiriskiä, Juupaja Ky:n yrittäjä **Tony Andersson** kertoo.

Juupaja Ky on vain yksi esimerkki yrityksestä, joka lähtee rohkeasti tutustumaan uusiin mahdollisuuksiin Mäntän seudun koulutuskeskuksen avustuksella. Moni liiketoimintaansa vasta aloittava yritys on vuokrannut ensin oppilaitokselta tiloja ja koneita viikonloppukäyttöön ja tätä kautta saanut liiketoimintansa käyntiin ennen suuria kone- ja tilainvestointeja.

Mäntän seudun koulutuskeskuksen lehtori Heikki Sarja, kouluttaja Jari Turpeinen, Juupaja Ky:n yrittäjä Tony Andersson ja koulutuskeskuksen apulaisrehtori Arto Pylvänäinen tutkivat vesileikkurin leikkauks jälkeä.

Tukea tuotekehitykseen

Rahoitusta tuotekehitykseen tai kehityshankkeen valmisteluun

Tuotteiden ja tuotantomenetelmien kehittämisen rahoittamiseen on useita mahdollisuuksia: mm. ELYn myöntämällä kehittämisavustuksella voidaan kattaa asiantuntijapalveluiden, palkkojen, matkojen, raaka-aineiden, puolivalmisteiden, koneiden ja laitteiden kustannuksia silloin, kun ne ovat osa yrityksen tuotekehityshanketta. ELYn valmistelurahoitusta voidaan puolestaan käyttää haasteellisen tutkimus- tai kehittämiss-hankkeen valmisteluun, esimerkiksi lyhytkestoisten selvitysten tekemi-seen tai asiantuntijapalvelujen ostamiseen.

Kenelle?

- Kehittämisavustus pienille ja keskiuurille yrityksille sekä suu-rille yrityksille sellaisissa hankkeissa, joiden toteuttamiseen osallistuu myös pk-yrityksiä.
- Valmistelurahoitus pienille ja keskiuurille yrityksille.

Paljonko?

- Kehittämisavustus enintään 50 % hyväksyttävistä menoista.
- Valmistelurahoitus enintään 70 % hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista, kuitenkin enintään 15 000 euroa.

Rajoitukset

- Kehittämisavustusta ei myönnetä varsinaiseen vientitoimin-taan, markkinointiin tai mainontaan eikä koulutuksen tai opiskelun rahoitukseen.
- Valmistelurahoitusta ei myönnetä, jos hanke saa muuta jul-kista rahoitusta.

Mistä?

- Pirkanmaan ELY-keskuksesta.
- Ota yhteyttä Yritys-Suomi-neuvojaan.

Lisätietoja:

- www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/pirkanmaanely/ ⇒ Yritys-toiminta, teknologia ja innovaatiot
- www.yrityssuomi.fi

Uutta liiketoimintaa energia- ja ympäristöalalta

Energia- ja ympäristöklusterin (ENY) kehittämishankkeen tavoit-teena on tukea Ylä-Pirkanmaan ja Keuruun alueen teknologia-alan yrityksiä uusien entistä ympäristöystävällisempien tuotteiden ja palveluiden kehittämisessä. Yrityksiä tuetaan suunnit-telu- ja markkinointiyhteistyössä sekä bio- ja lähienergian käy-tön tehostamisessa.

Lisätietoja:

Ylä-Pirkanmaan seutuyhdistys ry,
Jonna Haapamäki-Syrjälä p. 050 384 6851

Lisää kilpailukykyä Pirkanmaan reuna-alueille

EDGE Pirkanmaa on syksyllä 2011 startannut hanke, jonka avulla kehitetään Pirkanmaan reuna-alueiden pk-yritysten toimintaa ja kilpailukykyä teollisessa rakennemuutoksessa.

Hankkeessa toteutettavat asiantuntijatoimenpiteet/koulutuk-set kohdistuvat suoraan yrityksille. Työvälineinä käytetään yritys-lähtöisiä räätälöityjä koulutus- ja kehittämisohjelmia, konsultoin-teja, seminaareja ja työpajoja.

Yritysten kehittämisen toimenpiteinä ovat liiketoimintaosaa-misen kehittäminen, henkilöstön osaamisen monipuolistaminen, ennakkointiosaamisen kehittäminen, kansainvälistymisen kehittä-minen sekä palvelu- ja palveluliiketoiminnan kehittäminen.

Lisätietoja:

Ylä-Pirkanmaan seutuyhdistys ry,
Jukka Silén p. 043 211 2114

MW-Kehitys Oy,

Pasi Mäkinen p. 044 517 5107

Yhteisprojekti vei uusille markkinoille

Ruoveden Väärinmajalla sijaitseva Väärin Puutavara jalostaa puutavaraa, mutta on kehittänyt perinteisten puutuotteiden rinnalle myös MetriRunko®-elementin. Elementin avulla puu-runkoisen elementtirakennuksen kokoaminen nopeasti ja helposti onnistuu ilman, että rakentaja sitoutuu kokonaiseen talopakettiin. MetriRunko sai alkunsa Tampereen Ammatti-korkeakoulun kanssa toteutetusta tuotekehityshankkeesta, ja projektiin saatiin tuki ELY-keskukselta.

– Projektissa katsottiin yhdessä tuotekehitystä ja markki-nointia sekä miten ja mille markkinoille tuotetta kannattaisi suunnata, kertoo **Timo Mäkinen**. – Poiki markkinointi näky-vyyttäkin, kun jopa Ykkösen Aamu-TV tuli kuvaamaan ensim-mäisen MetriRunko-rakennuksen pystytystä.

Tulevaisuudessa Mäkinen peräänkuuluttaa lisää yhteis-työtä seudun yrittäjien välille. Jos yksittäiset pienyritykset yhdistäisivät osaamisensa ja tuotteensa isompiin kokonai-suuksiin, päästäisiin suuremmille markkinoille. Yhteistyö tuo-tekehityksessä saattaisi myös poikia ratkaisuja, jotka kävisi-vät kaupaksi myös talvella ja helpottaisivat puurakentami-sen kausiluonteisuutta.

– Puualalla vanhat eväät alkavat olla syöty täällä Ylä-Pir-kanmaalla, toteaa Mäkinen. – Siksi uusia toimintatapoja tar-vitsee kehittää itse kunkin. – Tarvitaan vahva veturi konkreti-soimaan itseni kaltaisten yksittäisten yrittäjien ajatukset käy-tännön toimiksi. Myös muualla Suomessa koetuista onnistu-misista voi ottaa oppia, esimerkiksi Kuhmon Woodpolis-hank-keesta, muistuttaa Mäkinen.

Kuitusavesta mahdollisuuksia Ylä-Pirkanmaan yrityksille

Yksi ensimmäisiä toimenpiteitä Ylä-Pirkanmaan äkillisen rakennemuutoksen selättämiseksi oli KUMARA-hanke. Siinä etsitään yritysyritysten avulla uusia käyttötapoja hyödyn-tää kuitusavea.

Kuitusavea saadaan Mänttä-Vilppulan MetsäTissuen teh-taalla paperin kierrätysprosessin sivutuotteena. Se on mas-saa, jossa on keräyspaperista jäljelle jäävää mineraaliainesta ja hyödyntämätöntä paperikuitua.

Kuitusavea on jo vuosia käytetty maanrakennusaineena esimerkiksi kaatopaikkojen, teiden ja urheilukenttien poh-jana. Nyt KUMARA-hankkeessa pohditaan lisää pilottikoh-teita maanrakennukseen, vaikkapa golfkenttiä tai frisbee-golfratoja. Ennen kaikkea KUMARAssa haetaan kuitenkin täysin uudenlaisia kuitusaven käyttötapoja, joista Ylä-Pirkan-maan yritykset voisivat luoda uutta liiketoimintaa.

Kaksivuotista hanketta vetää MW-Kehitys Oy yhteistyössä MetsäTissuen kanssa, ja rahoitus tulee Pirkanmaan Liitolta ja Euroopan aluekehitysrahastosta. Tuotekehitystyötä on ollut tekemässä mm. CSI Composite Solutions and Innovations Oy. Yksi potentiaalinen kuitusaven käyttöalue on jo paikallistettu: rakennusmateriaalit.

– Olemme testanneet kuitusavea sementtiin yhdistet-tyinä, ja syntyvä aines on kevyempää kuin perinteinen betoni, mutta vastaa lujuudeltaan Leca-harkkoa, kertoo projektipääl-likkö **Pasi Mäkinen** MW-Kehitys Oy:stä.

Raaka-aineena kuitusavi on edullista ja materiaalia syntyy paperin kierrätysprosessissa jatkuvasti. Sen hyödyntäminen mahdollisimman lähellä on paitsi taloudellisesti, myös ympä-ristöllisesti järkevää. Tulevaisuuden uusien käyttötapojen löy-tyminen hyödyttää ennen kaikkea Ylä-Pirkanmaan seutua.

– Tavoitteenamme on kehittää uusia tuotteita, joista alueen yritykset voivat saada leipänsä, ja siten pitää koko seu-tukunta elinvoimaisena, kiteyttää MetsäTissuen aluejohtaja **Jori Sahlsten**.

Verkostoituminen takaa monipuolisen liiketoiminnan

CSI Composite Solutions and Innovations Oy on mänttävillppulainen yritys, joka suunnittelee ja valmistaa komposiittirakenteita hiili-, lasi- ja luonnonkuiduista. Komposiitteja käytetään enenevässä määrin mm. koneenrakennuksessa, urheiluvälineissä ja ajoneuvoissa, sillä kehitystä eteenpäin ajavat tiukkenevat globaalit energian- ja ympäristönsäästämisen tavoitteet.

Sen perusteella, miten monessa projektissa ja monella eri alalla CSI toimii, ei uskoisi, että yritys työllistää päätoimisesti vain viisi henkilöä. Salaisuus onkin verkostoituminen. Yritys ostaa palveluita toisilta yrityksiltä, ja tekee myös yhteistyötä korkeakoulujen kanssa niin Helsingissä, Tampereella, Mikkelissä kuin Kokkolassakin.

– Eräs mielenkiintoinen projekti on hiilikuituisen moottoripyörän rungon kehittäminen yhteistyössä virolaisen Renard Motorcycles -yrityksen kanssa. Ilman osaavia ja toimivia verkostoja eivät tällaiset projektit onnistu, kertoo toimitusjohtaja **Kari Kannisto**.

Korkeakoulujen ja yliopistojen rooli projekteissa on lähinnä materiaalien ja komponenttien testaus niin laboratorioissa kuin kenttöolosuhteissakin.

EDGE Pirkanmaalta aineetonta ja aineellista tukea

CSI on päättänyt vastata kansainvälistymisen ja laajenemisen haasteisiin kehittämällä oman laatu- ja ympäristöjärjestelmän. Tämä tarkoittaa

käytännössä sitä, että yrityksen toiminnot käydään läpi ja niihin tehdään tarvittavat muutokset, jotta valikoitujen kansainvälisten standardien vaatimukset täyttyvät.

Työtä on paljon, ja siihen tarvitaan tukea myös ulkopuolelta. CSI rahoittaa osan työstä itse, ja loppu tulee EDGE Pirkanmaa -hankkeen kautta.

– Paitsi rahaa, saimme hankkeesta konkreettista apua esimerkiksi laatu- ja ympäristöjärjestelmän tarjouspyyntökyselyn laatimiseen. Lisäksi yrityksen kehittämisestä käydyt keskustelut ovat aina arvokkaita, sillä alueellisessa yrityskehityksessä on mukana ihmisiä, jotka ovat olleet mukana lukuisten isojen yritysten toiminnassa, kiittelee Kannisto.

Laatu- ja ympäristöjärjestelmän eteen tehty työ palkitsee yrityksen markkinoiden laajenemisena.

– Laatu- ja ympäristöjärjestelmä on perusedellytys teollisuuden isojen asiakkaiden kanssa toimimiseen. Jotta voisimme ylipäänsä tarjota tuotteita esimerkiksi kansainvälisille autoteollisuusyrityksille, toimintamme täytyy vastata johtavien autonvalmistajien teknistä spesifikaatiota, kertoo Kannisto.

CSI Composite Solutions on kehittänyt virolaisen Renard Motorcyclesin kanssa hiilikuituisen moottoripyörän rungon.

Tukea kansainvälistymiseen

Tuetusti kohti globaaleja markkinoita

Yritysten kasvu edellyttää yhä useammin kansainvälistymistä niin markkinoiden laajentamisen kuin yhteistyöverkostojen luomisen muodossa. Kansainvälisen liiketoiminnan edellytysten kehittämiseen ja kv-toiminnan käynnistämiseen on mahdollista saada yrityksen kehittämisavustusta tai valmistelurahoitusta. Molempia tukia voi hakea Pirkanmaan ELY-keskuksesta. Yritysten yhdessä toteuttamiin kansainvälistymishankkeisiin on myös saatavissa rahoitusta kansainvälistymisavustuksen nimellä.

Myös Tekesin kansainväliset ohjelmat tarjoavat mahdollisuuden kansainväliseen tutkimus- ja kehittämis-yhteistyöhön kasvuhakuiselle ja kansainvälistyvälle yritykselle.
Lisätietoja: www.tekes.fi

Kenelle?

- Kehittämisavustus pienille ja keskiuurille yrityksille.
- Valmistelurahoitus pienille ja keskiuurille yrityksille.
- Kansainvälistymisavustus hankkeisiin, joihin osallistuu vähintään neljä Suomessa rekisteröityä, hyvämaineista yritystä, joiden tuotteet ovat Suomessa valmistettuja ja kotimaisuusaste on vähintään 50 %.

Paljonko?

- Kehittämisavustus enintään 50 % hyväksyttävistä menoista.
- Valmistelurahoitus enintään 70 % hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista, kuitenkin enintään 15 000 euroa.
- Kansainvälistymisavustus pääsääntöisesti 50 %, kuitenkin lukuisia poikkeustapauksia.

Rajoitukset

- Kehittämisavustusta ei myönnetä varsinaiseen vientitoimintaan, markkinointiin tai mainontaan eikä koulutuksen tai opiskelun rahoitukseen.
- Valmistelurahoitusta ei myönnetä, jos hanke saa muuta julkista rahoitusta.

Mistä?

- Kehittämisavustus ja valmistelurahoitus Pirkanmaan ELY-keskuksesta, kansainvälistymisavustus Hämeen ELY-keskuksesta ja Satakunnan ELY-keskuksesta.

Lisätietoja

- www.ely-keskus.fi /fi /ELYkeskukset/pirkanmaaney/ ⇒ Yritystoiminta, teknologia ja innovaatiot

Starttirahaa uusille yrittäjille

Päätoimiseksi yrittäjäksi ryhtyvälle työ- ja elinkeinotoimisto tarjoaa toimeentulon turvaavaa starttirahaa. Starttirahan tarkoituksena on edistää uuden yritystoiminnan syntymistä ja henkilön työllistymistä. Starttirahalla turvataan yrittäjän toimeentulo yritystoiminnan käynnistämisen ja vakiinnuttamisen aikana.

Kenelle?

- Työttömälle työnhakijalle sekä ei-työttömälle kokoaikaiseksi yrittäjäksi siirtyvälle.
- Edellytyksenä mm. yrittäjäkokemus tai -koulutus ja mahdollisuudet kannattavaan toimintaan.

Paljonko?

- Starttiraha muodostuu kahdesta osasta, perustuesta ja lisäosasta. Vuonna 2012 perustuen suuruus on 31,36 euroa/päivä. Lisäosan suuruus vaihtelee tapauksittain työ- ja elinkeinotoimiston harkinnan mukaan.
- Yritystoimintaa ei saa aloittaa ennen päätöstä tuen myöntämisestä.

Mistä?

- Työ- ja elinkeinotoimistosta.
- Ota yhteyttä Yritys-Suomi-neuvojaan.

Lisätietoja:

- www.mol.fi ⇒ Yrittäjyyspalvelu ⇒ Starttiraha

Finnveran lainat ja takaukset

Yritys voi hakea lainaa Finnverasta tilanteessa, jossa rahoitus ei ole järjestynyt markkinaehtoisilta rahoittajilta. Yritys voi myös hakea omavelkaisia takauksia Finnveralta vakuudeksi yrityksen rahoitustarpeisiin sen eri kehitysvaiheissa. Finnveran lainoja ja takauksia voi käyttää esimerkiksi kone-, laite- ja rakennusinvestointeihin, käyttöpääomatarpeiden rahoittamiseen sekä erilaisten yritysjärjestelyjen rahoittamiseen. Lainan hakeminen edellyttää aina huolellista suunnittelua ja erilaisten taloudellisten laskelmien tekemistä.

Kenelle?

- Lähes kaikille toimialoille lukuun ottamatta varsinaista maataloutta, metsätaloutta tai rakennusliiketoiminnan perustajaurakointia.

Paljonko?

- Lainat ovat kokonaisuudessaan takaisin maksettavia ja niistä peritään yrityksen riskiä vastaava hinta.
- Takauksista peritään yrityksen riskiä vastaava hinta.

Mistä?

- Finnveralta.

Lisätietoja:

- www.finnvera.fi/lainat

Alueellinen pääomarahasto

Ylä-Pirkanmaan ja Keuruun seutukuntien alueellinen pääomasijoitusrahasto – Länsi-Suomen Kasvukolmio Oy – on keskittynyt pienten ja keskisuurten yritysten perustamisessa, laajennusinvestoinneissa ja omistusjärjestelyissä tarvittavaan rahoitukseen.

Rahoitusmuotona pääomasijoitus sopii yritykselle, jolla on voimakkaat kasvutavoitteet ja -mahdollisuudet.

Lisätietoja: www.kasvukolmio.fi

Energiatuki

Energian säästöä, energian käytön tehostamista ja uusiutuvien energialähteiden käyttöä edistäviin investointi- ja kehittämishankkeisiin on mahdollista saada ELY-keskuksen energiatukea: asiantuntijan tekemiin energiakatselmuksiin enintään 40 % ja energian säästöä ja kotimaisten energialähteiden hyödyntämistä edistäviin investointeihin enintään 30 %.

Kenelle?

- Yrityksille ja yhteisöille.

Paljonko?

- Energiakatselmuksissa enintään 40 % asiantuntijakustannuksista. Energian säästöä ja kotimaisten energialähteiden hyödyntämistä edistäviin investointeihin enintään 30 %.

Mistä?

- Pirkanmaan ELY-keskuksesta.

Lisätietoja:

- www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskuset/pirkanmaanely/

Yhteishankintakoulutus

Yritys tai muu työnantaja voi kouluttaa nykyisiä tai uusia työntekijöitään yhteistyössä työ- ja elinkeinohallinnon kanssa. Koulutus järjestetään työnantajan ja työ- ja elinkeinohallinnon yhdessä suunnittelemana, hankkimana ja rahoittamana.

Yhteishankintakoulutus on kolmen toisiaan täydentävän ja eri tarpeisiin suunnatun palvelutuotteen perhe:

RekryKoulutus – kun yrityksen tarpeisiin ei löydy ammattitaitoisia työntekijöitä, eikä lähiaikoina valmistu tarvittavia osaajia muusta koulutuksesta

TäsmäKoulutus – yrityksen ja sen henkilöstön tarpeisiin räätälöity ammatillinen perus- tai lisäkoulutus. Soveltuu myös määräaikaisiin lomautustilanteisiin.

MuutosKoulutus – työnantaja voi auttaa taloudellisesta tai tuotannollisesta syystä irtisanottuja työntekijöitään löytämään uuden ammatin tai työpaikan tai tukea toistaiseksi lomautettuja työntekijöitään.

Kenelle?

- Yritykselle, joka haluaa kouluttaa työntekijöitään.
- Yhteishankintakoulutuksena ei voida kuitenkaan rahoittaa työnantajan vastuulle kuuluvaa henkilöstökoulutusta, esim. työtehtäviin perehdyttämistä tai yleistä ammattitaidon ylläpitämistä.

Paljonko?

- Työnantaja ja työ- ja elinkeinohallinto suunnittelevat ja rahoittavat koulutuksen yhdessä.

Mistä?

- Työ- ja elinkeinotoimistosta.

Lisätietoja:

- www.mol.fi ⇒ Työnantajan palvelut ⇒ Koulutus työnantajan ja valtion yhteishankintana

Oppisopimuskoulutus

Oppisopimuskoulutuksen avulla työnantaja voi saada ammattilaisen suoraan tarvitsemiinsa tehtäviin. Oppisopimus on määräaikainen työsopimus, joka sitoo opiskelijaa, työnantajaa, oppilaitosta ja koulutuksen järjestäjää. Työnantaja maksaa opiskelijalle työehtosopimuksen mukaisen palkan.

Lisätietoja: www.mol.fi ⇒ Työnantajan palvelut ⇒ Oppisopimuskoulutus

Yhteystiedot

Elinkeino- ja kehittämisspalvelut:

Ylä-Pirkanmaa

YLÄ-PIRKANMAAN SEUTUYHDISTYS

Ylä-Pirkanmaan seutuyhdistys ry
Ratakatu 12-14, 35800 Mänttä
www.ylapirkanmaa.fi
info@ylapirkanmaa.fi

Yritys-Suomi-palvelupisteet

www.yrityssuomi.fi/yla-pirkanmaanseutu

Mänttä-Vilppula/Juupajoki:
Jouko Viirret
p. 043 211 2112
jouko.viirret@ylapirkanmaa.fi
Ratakatu 12-14, 35800 Mänttä

Virrat/Ruovesi:
Sanna Mallén
p. 043 211 2113
sanna.mallen@ylapirkanmaa.fi
Pääskyntie 6, 34800 Virrat

Energia- ja ympäristöklusterin
kehittämisshanke
Projektipäällikkö Jonna Haapamäki-Syrjäjä
p. 050 384 6851
jonna.haapamaki@ylapirkanmaa.fi

EDGE Pirkanmaa – Palvelualan ja teollisten
pk-yritysten osaamisen, toimintaedellytysten,
tuottavuuden ja kilpailukyyn parantaminen
Pirkanmaalla
Asiantuntija Jukka Silén
p. 043 211 2114
jukka.silen@ylapirkanmaa.fi

LÄNSI-SUOMEN KASVUKOLMIO OY

www.kasvukolmio.fi
Hallituksen puheenjohtaja Ismo Korhonen
p. 040 169 3276
ismo.korhonen@mw-kehitys.com

MÄNTTÄ-VILPPULAN KAUPUNKI

MW-Kehitys Oy
Seppälän puistotie 15, 35800 Mänttä
www.mw-kehitys.com
Toimitusjohtaja Ismo Korhonen
p. 040 169 32276
ismo.korhonen@mw-kehitys.com

Kehitysjohtaja Pasi Mäkinen
p. 044 517 5107
pasi.makinen@mw-kehitys.com

Yritysten liiketoimintaympäristöjen
kehittämisshanke
Projektipäällikkö Tero Turunen
p. 044 525 3266
tero.turunen@mw-kehitys.com

RUOVEDEN KUNTA

Ruovedentie 30, 34600 Ruovesi
www.ruovesi.fi
Elinkeinoasiamies Vuokko Mäenpää
p. 044 787 1304
vuokko.maenpaa@ruovesi.fi

JUUPAJOEN KUNTA

Koskitie 50, 35500 Korkeakoski
www.juupajoki.fi
Yritysneuvoja Jouko Viirret
p. 043 211 2112
jouko.viirret@ylapirkanmaa.fi

VIRTAIN KAUPUNKI

Elinkeinoyksikkö, Pääskyntie 6, 34800 Virrat
www.virrat.fi
Elinkeinopäällikkö Johanna Lamminmäki
p. 044 715 1444
johanna.lamminmaki@virrat.fi

POHJOIS-PIRKANMAAN TE-TOIMISTO

www.ptvt.fi/pohjoispirkanmaa

Mäntän toimipaikka
Ratakatu 12-14, 35800 MÄNTTÄ
p. 010 19 4052

Virtain toimipaikka
Pääskyntie 6, 34800 Virrat
p. 010 19 4052

Yritysneuvoja Päivi Tulijoki
p. 050 390 2338
paivi.tulijoki@te-toimisto.fi

POKO RY | LEADER-TOIMINTARYHMÄ

Maaseudun kehittämissyhteistyö PoKo ry
Kauppakatu 23, 35800 MÄNTTÄ
p. 03 4740 050
pokory@phpoint.fi
www.pokory.fi

Toiminnanjohtaja Juha Kolhinen
p. 050 5979 220

Hankeneuvoja Kaisa Vihinen
p. 044 5740 052

PIRKANMAAN ELY-KESKUS

Pellavatehtaankatu 25, 33100 Tampere
etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi
www.ely-keskus.fi
Työllisyys ja yrittäjyys -yksikön päällikkö
Erkki Lydén
p. 040 500 6929
Aluekehityspäällikkö Kristiina Karppi
p. 040 550 6181

Yritysrahoitus:
Pirjo Isometsä p. 040 549 0911
Kyösti Korpelainen p. 040 500 6927
Pekka T. Lehtinen p. 040 723 9001
Riitta Rakkola p. 040 500 6926

Mikro- ja maaseutuyritysten rahoitus:
Petri Tallila p. 040 7000 257
Timo Fager p. 040 593 8858

Koulutus:

SASTAMALAN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

Mäntän seudun koulutuskeskus
Virtasalmentie 14 / Koskelankatu 2,
35800 Mänttä
p. 03 474 0200
www.sasky.fi
Apulaisrehtori Arto Pylvänäinen
p. 044 728 8440
arto.pylvanainen@sasky.fi

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU

Mäntän toimipiste
Koskelankatu 2, 35800 Mänttä
p. 050 311 9720
mantta-vilppula@tamk.fi
Yliopettaja Otto Huttunen
p. 050 441 3249
otto.huttunen@tamk.fi

Virtain toimipiste
Sipiläntie 1, 34800 Virrat
p. 050 311 9660
virrat@tamk.fi
Yliopettaja Helena Kairamo
p. 050 373 2948
helena.kairamo@tamk.fi

PIRKANMAAN KOULUTUSKONSERNI

Pirkanmaan ammattiopisto, aikuisopisto ja
oppisopimuskeskus
Virtain toimipiste
Sipiläntie 1, 34800 Virrat
p. 03 3155 51 / vaihde
www.pirko.fi
kirjaamo@pirko.fi

